

OPONENTSKÝ POSUDEK

Jméno diplomanta:	Bc. Zdeněk Brodňan
Téma práce:	Zásada subsidiarity trestní represe
Rozsah práce:	164 903 znaků včetně mezer (cca 91 NS)
Datum odevzdání práce:	1. 11. 2023
Vedoucí práce:	Prof. JUDr. Pavel Šámal, Ph.D.
Oponent:	JUDr. Jiří Mulák, Ph.D.

1. Aktuálnost (novost) tématu

Jde o zásadní téma trestního práva. Zásada subsidiarity trestní represe navazuje na obecnou právní zásadu zákonnosti a zdůrazňuje, že trestněprávní řešení představuje nejzazší řešení pro zákonodárce i pro orgány činné v trestním řízení (ultimátně pro soudce), neboť trestní zákony (ale i trestní postih) se použijí až v případě, že odpovědnost uplatňovaná v rámci základního/mimotrestního právního odvětví (např. občanskoprávní, přestupkové) nepostačuje. Zkoumaná zásada vychází z principu trestního práva jako *ultima ratio*, je určitým hmotněprávním korektivem (aktuálně planého) formálního pojetí trestného činu, resp. formální definice trestného činu. Má rovněž nezpochybnitelný legislativní význam (úvahy o de-/kriminalizaci určitých jednání), jakož i význam interpretační a aplikační. Jedná se o téma, které silně rezonovalo v souvislosti rekodifikací trestního práva hmotného, jehož výsledkem je trestní zákoník z roku 2009. I přes dnes již poměrně dlouhou dobu, která uplynula od přijetí a od účinnosti trestního zákoníku, jde o téma aktuální. Zkoumání této problematiky je trvale žádoucí.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Pro úspěšné sepsání byly nezbytné znalosti nejen z oblasti trestního práva hmotného, ale částečně i procesního (procesní korektiv rozsahu trestního bezpráví; procesní postup při aplikaci zásady subsidiarity trestní represe). Téma má zřetelný ústavněprávní (zásada vychází z principu přiměřenosti/proporcionalita) i kriminologický přesah. Z hlediska metod byly uplatněny standardní metody vědecké práce (převažující deskripce, analýza, syntéza, dedukce, indukce).

3. Formální a systematické členění práce

Práce má poměrně logickou strukturu. Vedle úvodu (str. 1), závěru (str. 62) a povinných příloh ji tvoří sedm kapitol. V úvodu je definován cíl práce. Kapitola první (str. 3) pojednává o trestním právu a trestném činu. Kapitola druhá (str. 11) stručně rozebírá korektivy v trestním právu (hmotněprávní a procesní). Předmětem kapitoly třetí (str. 13) je zásada subsidiarity trestní represe a představuje tak těžiště práce. Na tuto kapitolu navazuje kapitola čtvrtá (str. 41), která ji shrnuje. Kapitola pátá (str. 43) se věnuje aplikační praxi. Kapitola šestá (str. 54) ji shrnuje. V sedmé kapitole (str. 56) je učiněn návrh k praktické aplikaci zásady subsidiarity trestní represe. Poslední kapitolou je závěr, který sumarizuje závěry práce. Oponentovi není jasné, proč jsou důležité problematice (korektivům rozsahu trestního bezpráví) věnovány jen dvě strany a proč autor uvádí shrnutí teoretické a praktické části jako samostatné kapitoly, které jsou navíc velmi stručné. Za nadbytečné považuji i samostatné pojednání o trestním právu a trestném činu (oponent předpokládá, že se autor s trestním právem a s trestným činem dostatečně seznámil během studia) a to i s přihlédnutím k tomu, že tato kapitola nemá žádnou přidanou hodnotu.

4. Vyjádření k práci

Úkolem oponenta je zhodnotit přednosti a nedostatky předložené práce. Jedná se o standardní zpracování diplomové práce. Pokud jde o **přednosti práce**, lze určitě uvést výběr tématu (téma aktuální a důležité). Pokud jde o **nedostatky předložené práce**: diplomant se blíže nezabýval legislativním a interpretačním rozměrem zásady subsidiarity trestní represe. Pojednání jen o

aplikačním rozměru (navíc ve velmi omezeném rozsahu) není vhodné. Práci by jistě šlo obohatit o zahraniční úpravy (minimálně o slovenský přístup), dále o vztah této zásady s jinými zásadami (§ 12 odst. 1 tr. zákoníku), s okolnostmi vylučujícími protiprávnost, zásadou přiměřenosti (proporcionality). Za nedostatečné lze považovat jen stručné pojednání o dvou korektivech rozsahu trestního bezpráví, o pojmu a pojetí trestného činu či o společenské škodlivosti. Marně jsem v textu hledal úvahy o vhodnosti užitého pojmu (společenská škodlivost vs. závažnost), o vyvážení prevence a represe v kontrole kriminality, o vztahu trestných činů a přestupků a dalších konkrétních problémů, které jsou spojeny se zásadou subsidiarity trestní represe. Pozornost mohla být věnována podstatně více případům (příkladům) z aplikační praxe. Práce je však do značné míry popisná, když zejména vychází z dostupné literatury (zejména učebnic) a chybí zde ve větším rozsahu diskusní či polemické partie. I přes výše uvedené výhrady, které nesvědčí o komplexním zpracování tématu, předložená práce ještě splňuje standardy, které jsou kladeny na diplomové práce v oboru trestní právo.

5. Kritéria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Definovaný cíl práce („ <u>odpovědět na otázku, zda je současné zakotvení zásady subsidiarity trestní represe v trestním zákoníku potřebné, zda je užitá formulace vhodná a zda s touto zásadou aplikační praxe nakládá vhodným způsobem</u> “) byl s výjimkou komplexnosti naplněn.
Samostatnost při zpracování tématu včetně zhodnocení práce z hlediska plagiátorství	THESES: 10 % (maximální podobnost); TURNITIN: 34 % (celkové % podobnosti). Po zevrubné kontrole vygenerovaných protokolů konstatuji, že práce není kompilátem a ani plagiátem.
Logická stavba práce	Práce má poměrně logickou strukturu.
Práce se zdroji (využití cizojazyčných zdrojů) včetně citací	Diplomant cituje řádně (dle norem). Z hlediska použitých zdrojů pracuje zejména s učebnicemi a několika články. Autor například opomenul úvahy o subsidiaritě trestní represe uvedené v kolektivní monografii: Symbióza trestního práva a kriminologie – k odkazu prof. Oto Novotného. Zahraniční zdroje nevyužil.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Ještě dostatečná. Absentuje především ústavní dimenze této zásady. Postavení této zásady v systému základních zásad trestního práva hmotného. Zásada subsidiarity trestní represe v rovině interpretační a legislativní. Konkrétní problémy spojené se zásadou subsidiarity trestní represe. Polemika s dosavadním stavem poznání.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Bez výhrad.
Jazyková a stylistická úroveň	Bez výhrad.

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

Doporučení/nedoporučení práce k obhajobě	Doporučuji.
Navržený klasifikační stupeň	(3) – dobře
Otázka:	<i>Je ustanovení § 58 odst. 1 tr. zákoníku adekvátní náhradou za ustanovení § 88 odst. 1 tr. zákona?</i>

V Praze dne 11. listopadu 2023

JUDr. Jiří Mulák, Ph.D.
oponent